

CREACIÓ D'UNA ACREDITACIÓ A NIVELL LOCAL EN L'ÀMBIT DE LA RECOLLIDA SELECTIVA

Fraccions a les quals incideix l'actuació

L'actuació pot tenir incidència en les fraccions *matèria orgànica, paper-cartró, envasos lleugers, vidre i resta*, o bé en una d'elles en particular.

Categoria a la qual incideix l'actuació

L'actuació té incidència sobre la *recollida selectiva*.

Tipus d'actuació

L'actuació és d'*optimització i eficiència del servei de recollida*.

Justificació

El dia a dia de la major part d'activitats econòmiques, implica necessàriament el consum i la gestió d'un gran volum de recursos que cal optimitzar i racionalitzar, per tal de poder aplicar un model de gestió sostenible ambientalment. Independentment del sector i la tipologia d'activitat, aquesta genera un impacte ambiental, relacionat amb el consum d'energia requerit, els residus generats, el transport associat, etc. Adoptar criteris de sostenibilitat a l'hora de dissenyar plans i propostes, no només contribueix a reduir les emissions de CO₂ i la petjada ecològica; sinó que també pot suposar un avantatge competitiu i una oportunitat en clau d'estalvi econòmic, reputació i, fins i tot, benestar dels treballadors i treballadores dins l'entitat.

De manera més específica, aquesta actuació va en la línia d'obtenir una acreditació en l'àmbit de la recollida selectiva. A través d'aquest sistema es pretén reconèixer el compromís

ambiental d'aquelles activitats econòmiques que per iniciativa pròpia superen els requeriments establerts en la gestió de residus.

Descripció

L'actuació consisteix en la creació d'una acreditació en l'àmbit de la recollida selectiva per part de l'administració local, com a fórmula per incentivar i incrementar el compromís en la gestió sostenible de residus dels establiments del municipi. Les característiques i l'abast per a l'obtenció de l'acreditació per part dels establiments, s'ha d'adaptar a la realitat de cada municipi:

- Les **característiques per a l'obtenció de l'acreditació** estan condicionades per diversos paràmetres com poden ser la disponibilitat de recursos (estructurals, econòmics, etc.), el tipus de sistema de recollida implantat o els objectius marcats pel municipi en matèria de gestió de residus.
- L'**abast de l'acreditació** pot variar en funció del tipus i nombre de fraccions de recollida selectiva que englobin. En aquest sentit, es poden establir dues tipologies d'acreditacions:
 1. Acreditacions que englobin totes les fraccions de recollida selectiva.
 2. Acreditacions específiques per la gestió d'una fracció de recollida selectiva determinada.

Figura 1 Acreditacions que engloben totes les fraccions; adreçada a restaurants, bars i menjadors de la ciutat de Vallès (esquerra) i adreçada a tots els establiments de la ciutat de Girona (dreta).

Figura 2 Acreditació centrada en la recollida d'envasos lleugers adreçada al sector de l'hostaleria de l'Alta Ribagorça.

Figura 3 Acreditació centrada en la fracció orgànica i adreçada als grans generadors de FORM de Sant Just Desvern.

Totes tres tipologies requereixen de la **creació d'un òrgan assessor** que s'encarregui d'aspectes com la promoció, l'assessorament i la monitorització del **programa d'acreditació en l'àmbit de la recollida selectiva** dels establiments. Així mateix, aquest òrgan assessor també s'ha d'encarregar de sotmetre als establiments sol·licitants a un procés d'avaluació per tal de concedir l'acreditació.

Per tant, l'acreditació en l'àmbit de la recollida selectiva és un procés en el qual el personal tècnic de l'òrgan assessor **avalua la conformitat del sistema de gestió ambiental** implantat per l'empresa, d'acord amb els requisits que s'estableixin en el programa. Si el sistema de gestió de l'establiment sol·licitant és conforme amb els requisits del programa, es concedeix l'acreditació en l'àmbit de la recollida selectiva corresponent. Addicionalment, un cop obtinguda l'acreditació cal establir **mecanismes de control i seguiment** per tal de garantir que les empreses compleixen amb els requisits del programa. Una manera de realitzar aquest seguiment és establir un període de caducitat de l'acreditació, de manera que obligui als establiments a renovar-lo i a haver-se d'acreditat de forma periòdica.

Normalment a les empreses que disposen de l'acreditació en l'àmbit de la recollida selectiva se'ls atorga un **distintiu en forma de diploma i/o adhesiu** que poden mostrar a l'entrada de l'establiment.

En general, s'estableix un procediment que consta de 5 fases per a la consecució de l'acreditació en l'àmbit de la recollida selectiva¹:

¹ Les fases que es mostren són genèriques, en base als programes de certificació i acreditació consultats per a l'elaboració d'aquest document. Font: Elaboració pròpia.

Zona d'implementació recomanada

L'actuació es pot desenvolupar en qualsevol tipus de municipi.

Mitjans necessaris

Els principals mitjans necessaris per a la implementació d'aquesta actuació son els següents:

- **Personal tècnic per constituir l'òrgan assessor** i realitzar el disseny i seguiment del programa d'acreditació. És també l'encarregat de definir la normativa i els criteris a complir per a l'atorgament de l'acreditació en l'àmbit de la recollida selectiva.
- **Educadors ambientals per realitzar les visites** de seguiment i les tasques de formació a les empreses. Aquests també són els encarregats de realitzar els informes de Diagnosi Inicial dels establiments que sol·liciten l'acreditació.
- **Campanya de comunicació per promocionar el programa** d'acreditació i informar dels potencials avantatges per als establiments que s'hi vulguin adherir, així com informar sobre els beneficis ambientals que comporta la realització d'una correcta segregació en origen dels residus.
- **Disseny i creació d'un adhesiu i/o diploma** associat a l'acreditació.
- **Considerar la possibilitat de vincular l'acreditació a la concessió de bonificacions** a la taxa de gestió de residus.

Beneficis i resultats potencials

Al tractar-se d'un sistema l'acreditació amb una adhesió voluntària per part de les empreses, cal donar informació sobre els beneficis i els potencials avantatges de l'acreditació.

La majoria dels **beneficis que obtenen les empreses** estan relacionats amb la millora de la gestió de la recollida selectiva de les fraccions i l'optimització de recursos. Per tant, de forma directa i indirecta aquests seran també beneficis per al municipi. Alguns dels principals beneficis son els següents:

- **Disposar d'assessorament ambiental gratuït** de tipus tècnic, normatiu i econòmic,

amb l'objectiu d'optimitzar l'ús dels recursos disponibles i de millorar la gestió ambiental de l'empresa.

- **Identificar estalvis** a través de l'optimització en la gestió de residus.
- **Millorar el comportament ambiental** de l'empresa, i per tant la imatge de la mateixa davant els seus grups d'interès; com ara clients, proveïdors, administració pública, etc.; afavorint la seva posició competitiva davant d'altres empreses.
- **Assegurar un control eficient dels riscos ambientals** de l'activitat de l'empresa, especialment els derivats de l'incompliment de la legislació ambiental aplicable.
- **Contribuir a la sostenibilitat**, incrementant la recollida selectiva i augmentant la consciència ambiental de directius i treballadors.

Alguns dels **avantatges** que es poden oferir de forma complementària a les empreses que siguin reconegudes amb l'acreditació en l'àmbit de la recollida selectiva son els següents::

- **Dret a l'ús del distintiu** en format de diploma i d'adhesiu, podent-lo mostrar en els seus establiments.
- **Seran considerats establiments col·laboradors** en la política ambiental municipal i les seves al·legacions es podran tenir en compte de manera preferent.
- **Possibilitat d'oferir difusió estable** a través de mitjans d'informació municipal de l'Ajuntament, publicant periòdicament la relació dels establiments col·laboradors que posseeixin l'acreditació en l'àmbit de la recollida selectiva.
- **Possibilitat de vincular la possessió de l'acreditació amb bonificacions** de les taxes de gestió de residus.

Amenaces

La principal amenaça és una baixa participació a la iniciativa per part dels establiments, que es tradueixi en poques sol·licituds d'acreditació.

Costos

Els principals costos associats a la implementació d'aquesta actuació son els següents:

- **Costos associats als salaris**, tant del personal tècnic encarregat de la gestió i monitorització de l'acreditació, com dels educadors ambientals encarregats de l'elaboració de la diagnosi Inicial dels establiments i de les tasques de formació. Aquests salaris poden oscil·lar entre els 25-40 €/hora. Així mateix, els costos de l'elaboració dels informes de Diagnosi Inicial poden ser d'uns 25-30€/informe.
- **Costos associats a la campanya de promoció i comunicació**, que inclou el material didàctic necessari per a la promoció de l'acreditació, el disseny dels adhesius distintius i el diploma, etc.

Fonts de finançament

Aquesta actuació s'hauria de finançar a través de fonts propis de l'Ajuntament. Addicionalment, cal destacar que en el cas d'assolir millors resultats de recollida selectiva i, conseqüentment reduir la quantitat de fracció resta, es podria millorar el finançament en l'àmbit dels residus gràcies al retorn del cànon de l'Agència de Residus de Catalunya i dels Sistemes Integrats de Gestió (Ecoembes i Ecovidrio).

No obstant, existeixen experiències, com la de "l'Ecohostaler" de la comarca de l'Alta Ribagorça, que s'han desenvolupat amb el suport econòmic d'altres entitats. En aquest cas concret amb el suport d'Ecoembes.

Indicador de seguiment

- Nombre de sol·licituds d'acreditació (unitats: sol·licituds mensuals).
- Nombre d'establiments acreditats (unitats: establiments).
- Evolució de la quantitat de residus recollits als establiments abans i després de l'acreditació en funció de la fracció (unitats: kg/establiment/any i/o kg totals).

Municipis on s'ha implementat l'actuació

Aquesta actuació s'ha implementat a diversos municipis i comarques de Catalunya. Algunes de les que s'han identificat són les següents:

- La **comarca de l'Alta Ribagorça** (3.873 habitants), amb una acreditació centrada en la recollida d'envasos lleugers, adreçada exclusivament al sector de l'hostaleria.
- **Sant Just Desvern** (17.494 habitants; Baix Llobregat), amb una acreditació centrada únicament en la fracció orgànica i adreçada als grans generadors de FORM (restaurants, centres educatius, residències de gent gran, hotels, parades de mercat i supermercats).
- **Valls** (241.56 habitants; Alt Camp), amb una acreditació que engloba totes les fraccions de recollida selectiva, adreçada a restaurants, bars i menjadors de col·lectivitats.
- **Girona** (757.497 habitants), amb una acreditació en forma de Segell Verd per a totes les fraccions de recollida selectiva i adreçada a tots els establiments de la ciutat.

Bibliografia d'interès

- Distintiu de garantia de qualitat ambiental. Bones pràctiques ambientals i procés d'obtenció. ECOGESA, 2018.
- Documento Normativo del Certificado de Calidad Ambiental Municipal. Área de Medio Ambiente y Sostenibilidad del Ayuntamiento de Málaga, 2015.

